

Asia: VN/19841/2024

Lausuntopyyntö Ulosottolaitoksen toimipaikoista ja niiden tehtävistä annetun oikeusministeriön asetuksen muuttaminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Iisalmen kaupunki toteaa, että asetuksen muutoksella tapahtuva Ulosottolaitoksen toimipaikkojen vähentäminen heikentää valtionhallinnon palveluiden saavutettavuutta kaikissa niissä 35:ssä Suomen kaupungissa ja kunnassa, josta toimipaikka muutoksen myötä lakkautettaisiin.

Iisalmi on Pohjois-Savon maakunnan pohjoinen seutukeskus, joka tunnetaan kansainvälisesti arvostetusta teknologiateollisuudesta, vahvasta puutuoteteollisuudesta sekä monipuolisesta elintarviketeollisuudesta. Alueen elinkeinorakenteessa myös alkutuotannolla on merkittävä rooli. Iisalmi on Ylä-Savon seutukunnan keskustaajama ja suuri osuus koko lähiseutujen asiointiliikenteestä suuntautuu Iisalmeen, Iisalmessa sijaitseva ulosottolaitoksen toimipaikka palvelee koko Ylä-Savon seutukuntaa. Ylä-Savon kuntien alueella asuu n. 50 000 ihmistä. Välimatkat ovat pitkiä: Iisalmesta matkaa Kuopioon on n. 90 km, pisimmällään matkaa seutukunnan pohjoisosista Kuopioon on n. 150 km.

Vaikka sähköinen asiointi on lisääntynyt, henkilökohtainen asiointi on edelleen tärkeää erityisesti taloudellisesti haastavissa tilanteissa. Ulosottomiehen tehtäviin, kuten hädän toimittamiseen, omaisuuden etsintään ja ulosmitatun omaisuuden myyntiin, sisältyy paikan päällä suoritettavia toimenpiteitä, jotka vaativat ulosottomiehen fyysistä läsnäoloa. Lisäksi vastaajan kuuleminen on olennainen osa ulosottoa (Ulosottoaari 3:32 §). Kuuleminen antaa asianomaisille mahdollisuuden tulla kuulluksi ja kommentoida ulosottomiehen toimia, ja toisaalta ulosottomiehelle mahdollisuuden saada lisätietoa, mikä edellyttää henkilökohtaista vuorovaikutusta. Kuulemisessa voi syntyä vuoropuhelua osapuolten välillä, mikä tekee siitä verrattavissa dispositiivisen riita-asian oikeudenkäynnissä tapahtuvaan kuulemiseen. Ulosottomiehen toimitusmatkat ja asiakkaiden asiointikäynnit tulee pitää kohtuullisina palveluverkkoa uudistaessa. Näiden kustannusten kasvua ei suunnitelmassa ole arvioitu.

Iisalmen toimipaikan asiakaskäynnit saattavat olla suhteellisen vähäisiä (n. 100 käyntiä vuodessa), mutta tämä ei vähennä niiden arvoa erityisesti harvaan asutulla alueella. Paikallinen palvelu tarjoaa asiakkaille mahdollisuuden kohdata ulosottomiehiä henkilökohtaisesti, ja se varmistaa, että vaikeuksissa olevat henkilöt saavat tarpeidensa mukaiset palvelut. Iisalmen seudun ulosottoviranomaisilla on tärkeä rooli paikallisten yritysten ja elinkeinonharjoittajien taloudellisten ongelmien käsittelyssä. He tuntevat alueen yrityssektorin erityispiirteet, kuten paikalliset toimialat, kausivaihtelut ja muut taloudelliset tekijät, jotka vaikuttavat elinkeinonharjoittajien maksuvalmiuteen. Paikallistuntemus auttaa viranomaisia ymmärtämään paremmin, millaisia toimenpiteitä tarvitaan talousvaikeuksissa olevien yritysten tukemiseksi ja niiden toimintakyvyn säilyttämiseksi sekä reagoimaan nopeasti ja tehokkaasti paikallisiin haasteisiin. Lisäksi ulosmittattavan omaisuuden luonne vaikuttaa fyysisesti paikalla tehtävän työn määrään.

Ylä-Savon alueen elinkeinorakenteessa alkutuotannolla ja maataloudella on keskeinen rooli, ja tällä on myös väistämättä vaikutuksia ulosottomiesten, velkojen ja velallisten tehtäviin, asemaan ja ulosottoasioiden hoitamiseen. Palkan tai asunto-osakkeen ulosmittauksessa voidaan käyttää sähköisiä menetelmiä, mutta maatalousvaltaisella Ylä-Savon seudulla ulosmittauksen määrittelyyn tarvitaan usein käyntiä paikan päällä maa- tai metsätilalla. Ulosoton keskeinen tavoite on tehokkuus, mikä palvelee ensisijaisesti velkojen intressejä, mutta myös velallisen etu on, että täytäntöönpanokustannukset pysyvät pieninä. Ulosottomiehen toiminta nojaa tehokkuusperiaatteeseen, joka edellyttää nopeaa, tuloksellista ja tarkoituksenmukaista menettelyä. Tämä näkyy UK 1:19 ja UK 3:21 pykälissä, jotka korostavat täytäntöönpanotoimien suorittamista ilman aiheutonta viivytystä. Ulosottolaitoksen toimipaikkaverkoston laajuus vaikuttaa suoraan siihen, miten tehokkaasti paikalliset olosuhteet huomioiden ulosottoasioita voidaan hoitaa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuim on lisäksi todennut, että viivästykset täytäntöönpanossa voivat heikentää oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumista. Kustannussäästöjen osalta on arvioitava myös ulosottomiesten toimitusmatkoihin käyttämä työaika ja aiheutuvat kustannukset. Välillisesti on huomioitava asiakkaiden toimipisteeseen asiointiin käyttämä aika ja siitä aiheutuvat kulut.

Edellä mainituilla perusteilla Iisalmen kaupunki vastustaa Ulosottolaitoksen toimipisteen lakkauttamista Iisalmissa.

Puumalainen Niina

Iisalmen kaupunki - Iisalmen kaupunki, kaupunginhallitus 9.6.2025 § 155